ΈΤΟΣ Ε'. ΈΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1895 ΑΡΙΘ 43

Η ΦΥΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΘ'ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνεργάται εἰσὶ δεκτοὶ πάντες. Δημοσιεύονται τὰ ἐγκρινόμενα ἔργα καὶ αἱ εἰκόνες συνεργατῶν καὶ καλλιτεχνημάτων 'Αγγελίαι μετ' εἰκόνων. Συνδρομαὶ δεκταὶ εἰς χαρτονόμισμα παντὸς ἔθνους, προπληρωτέαι.

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἕκαστον φύλλον λεπτὰ 15. Πώλησις εἰς τὰ κιόσκια καὶ πρακτορεῖα. Τόμοι ἁπλ. δρ. 8, χρυσόδ. 10. Ἐξωτ. φρ. 14. Οἱ συνδρομηταὶ λαμβάνουσι μέρος δωρεὰν εἰς τὰ λαχεῖα καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς «Φύσεως».

ΓΡΑΦΕΙΑ ἐν ὁδῷ 'Ρόμβης, ὄπισθεν τοῦ Ναοῦ ἀριθ. 9.—ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : 'Εσωτερ. δρ. 8,—'Εξωτερ. φρ. 12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : **Ἡ λίμνη καὶ τὸ φρούριον τῶν 'Ιωαννίνων** (μετ' εἰκόνος) ὑπὸ ...—**Καὶ πάλιν περὶ μουσικῆς** ὑπὸ Ν. Πιγανᾶ.—**Ὠδὴ τοῦ Πάσχα** ὑπὸ Φ. Οἰκονομίδου.—**Τῷ Φωτ. Πανᾷ** (ποίημα) ὑπὸ Φ. Ξ. Π.—**Αἱ παράδοξοι περιπέτειαι ἑνὸς 'Ρώσσου σοφοῦ** (μετάφρασις) ὑπὸ Φ. Πρίντεζη.—**'Αετὸς καὶ σκώληξ** (ποίημα) ὑπὸ Γ. Καρυστινάκη.—**Σ τὸ φεγγάρι** (ποίημα) ὑπὸ Λ. Λουΐζου.—**Ποικέλα**—**Εὐτράπελα** ὑπὸ Γ...ου.—**Εἰς τὰ γενέθλια τῆς φελτάτης μοι** (ποίημα) ὑπὸ Εὐαγ. Κορωναίου—**'Αλληλογραφία.**—**'Αγγελίαι.**

Η ΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

'Αμαυρὰ ἐπὶ τῶν λείων ὑδάτων τῆς ἀρχαίας Παμβώτιδος διαγράφεται ἡ εἰκὼν τοῦ περιβοήτου τῶν 'Ιωαννίνων φρουρίου, ὅπως βαθμηδὸν ἀμαυροῦται καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς πάλαι μετὰ τοῦ τρόμου συνδεδεμένης ἀκμῆς του. Ἡ ἄλλοτε φωλεὰ αὕτη τοῦ ἰοβόλου τῆς Χάμκως κυήματος, τὸ μετ' ἀπαισίων ἀναμνήσεων συνδεδεμένον σεράγιον τῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ 'Αλῆ Τεπελενλῆ ἀνθρωπίνης ἐκείνης τίγρεως, ἥτις ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐδημιούργησε τύπον ἀληθῶς ἀποτροπαίου τέρατος, ἵσταται ἐν μεγαλοπρεπείᾳ καὶ σοβαρότητι. Εἰς τοὺς εὐρεῖς θαλάμους του κατῴκησέ ποτε τὸ συγκάτυμμα πάσης μιαρότητος καὶ κακουργίας, τὸ ὂν ἐκεῖνο, ὅπερ, ἀπὸ ἀσημοτάτου χωρικοῦ τοῦ Τεπελενίου κατορθῶσαν νὰ καταστῇ μέγας Βεζύρης τῆς 'Ηπείρου καὶ νὰ ἐμβάλῃ εἰς μερίμνας τὸν πανίσχυρον τότε Σουλτάνον, διὰ τῆς ὠμότητος καὶ καὶ παροιμιώδους κακίας του, ἧς ὡς ὁδηγὸν προέταξε τὴν πανουργίαν καὶ πονηρίαν, ἀπέκτησεν. 'Ηροστράτειον ἀθανασίαν, κατέλαβε δὲ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν μέλαιναν τῆς ἱστορίας σελίδα. Φρικιᾷ ὁ φανταζόμενος ὁποία τρομερὰ καὶ μυστηριώδης ἁρμονία ἐξειλίσσετο αὐτόθι ἐκ τοῦ τριγμοῦ τῶν ἁλύσεων καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν καθ' ἑκάστην οἰκτρότατα θανατούμενων θυμάτων, ποσάκις δὲ οἱ εὐρωτιῶντες κάθυγροι τοῖχοι τῶν ὑπογείων παρέστησαν μάρτυρες θεαμάτων, ἐπὶ τῇ ἁπλῇ ἀναμνήσει τῶν ὁποίων πολλάκις steterunt comae. Τὴν ἠρεμίαν τῶν τῆς λίμνης ὑδάτων ποσάκις δὲν διέκοψεν ὁ ρόγχος ὑπάρεξων, ὧν ὡρίσθησαν ὡς κρυερὸς τάφος, ἡρῶων, οἵτινες διὰ τοῦ τιμίου αἵματός των καὶ τῶν κατασπαραχθεισῶν σαρκῶν των ἐπλήρωσαν τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θεῖον ἀγῶνά των, οὗπερ πάντες ἀλληλοδιαδόχως πάνοπτα ἔπεσον θύματα. Φωτοβόλος καὶ ἀπαστράπτουσα ἵπταται ὑπὲρ τὰ τείχη ταῦτα ἡ ἔνδοξος χορεία τῶν Κατσαντωναίων καὶ λοιπῶν λεοντοθύμων τῆς 'Ηπείρου τέκνων, οἵτινες ἐν μαρτυρίοις παρέδωκαν τὸ πνεῦμα μὲ τὸ γλυκύτατον τῆς πατρίδος ὄνομα εἰς τὰ χείλη. . .

Νῦν δὲν ἐμπνέει πλέον τὸ φρούριον τῶν 'Ιωαννίνων τὴν παλαιὰν φρίκην, ἀλλ' ἠπλωμένον νωχελῶς ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ του κατόπτρου καὶ ἀποτελοῦν ὡραιότατον σύμπλεγμα τειχῶν, οἰκημάτων, τζαμίων καὶ θαλερῶν δένδρων τέρπει τὸ ὄμμα τοῦ ἐξ ἀπέναντι μέρους θεωμένου αὐτό. ***

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σ. Σ. Φ. Δημοσιεύοντες εὐχαρίστως τ' ἀνωτέρω, ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν φιλτάτων ἡμῶν ἀναγνωστῶν ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος, ὅπερ ἀπησχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ, ἔτι ἀνωφελῶς ὅμως, τόσον πολλούς, ὥστε σχεδὸν κατήντησε τὸ μόνον ζήτημα τῆς ἡμέρας.

Εἰ καὶ ἐν προηγουμέναις ἡμῶν διατριβαῖς, φιλοξενηθείσαις πρὸ πέντε περίπου μηνῶν ὑπὸ τῆς «Φύσεως» κατηγγείλαμεν πρὸς τοὺς ἡμετ. φυσικομαθηματικοὺς, ὅτι τὸ ἐν τῇ «Πειραματικῇ Φυσικῇ» περὶ μουσικῆς κεφάλαιον δὲν ἔχει καλῶς καὶ ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ ἀναφερομένη διαίρεσις τῶν τονιαίων διαστημάτων οὐδένα ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα φέρει· εἰ καὶ τοὺς συγγράψαντας «Φυσικὰς» ἐχαρακτηρίσαμεν ὡς ἁπλοῦς μόνον μεταφραστάς· εἰ καὶ ἐζητήσαμεν παρ' αὐτῶν νὰ εἴπωσι διατὶ ἡ μὲν διαίρεσις τῶν ἀντιφωνιῶν (oktava) ἐκτελεῖται μετὰ θαυμασίας κανονικότητος τῆς «φθινούσης προόδου», ἡ δὲ τῶν τονιαίων διαστημάτων μετὰ θαυμασίας ἐπίσης ἀνωμαλίας, — ἀφοῦ μάλιστα, τὸ μὲν περὶ διαιρέσεως τῶν ἀντιφωνιῶν τυγχάνει νὰ ἦνε «τὰ χονδρά» τῆς ἐπιστήμης, ἐν ᾧ τὸ περὶ ὑποδιαιρέσεως τῶν ἀντιφωνιῶν εἰς τονιαῖα διαστήματα τυγχάνει «τὸ λεπτότατον αὐτῆς», — εἰ καὶ ἐζητήσαμεν παρ' αὐτῶν νὰ εἴπωσιν εἰς ποῖα κλάσματα τῆς χορδῆς θὰ εὕρωμεν τὰς ὑφέσεις καὶ διέσεις· εἰ καὶ ὑπεδείξαμεν ὅτι ὄχι μόνον ὁ μαθητὴς δὲν νοεῖ τι περὶ τῶν ἐν τῷ διαληφθέντι κεφαλαίῳ ἀναφερομένων σκοτεινοτάτων καὶ ἀκαταλήπτων θεωριῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἰσέτι οἱ παραδίδοντες Καθηγηταὶ δὲν δύνανται νὰ νοήσωσι καὶ νὰ διδάξωσι πειραματικῶς καὶ καταληπτῶς ταῦτα, καίτοι αὐτοὶ οὗτοι τυγχάνουσι πολλάκις οἱ συγγραφεῖς τῶν περὶ αὐτῶν διαλαμβανόντων βιβλίων· εἰ καὶ ὑπεδείξαμεν ὅτι διὰ τῆς ἡμετέρας μεθόδου ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀκριβὴς διαίρεσις ἁπάντων τῶν ἐν τῇ καθόλου μουσικῇ τέχνῃ τονιαίων διαστημάτων, ἣν καὶ ἀλφάβητον τῆς καθόλου μουσικῆς ὠνομάσαμεν καὶ δι' ἧς δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἁπάσας τὰς ἐν τῇ καθόλου μουσικῇ τέχνῃ ὑπαρχούσας διατονικάς, χρωματικὰς καὶ ἐναρμονίους κλίμακας ἀκριβέστατα καὶ κανονικώτατα, δι' ὧν ἀποδίδεται πᾶσα μελῳδία προερχομένη ἐκ τῶν τεσσάρων ἄκρων τῆς γῆς· εἰ καὶ δι' ἰδιαιτέρας ἡμῶν διατριβῆς ἐκηρύξαμεν τὰ ἐν τῇ « Πειρ. Φυσικῇ » περὶ μουσικῆς ὅτι εἰσὶν ἀποκυήματα νοσούσης φαντασίας· εἰ καὶ ἐπανειλημμένως παρεκαλέσαμεν τοὺς ἡμετέρους φυσικομαθηματικοὺς, ἵνα διὰ τῆς πολυτίμου αὐτῶν μελέτης καὶ τῶν πειραμάτων εἰσέλθωσιν οἱ ἴδιοι ἐν τῷ μεγάλῳ καὶ ἀχανεῖ ἐργαστηρίῳ τῆς «Φύσεως» καὶ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἴδωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὰ τῆς Φύσεως πράγματα· εἰ καὶ ὑπενθυμίσαμεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ὡς ἀληθεῖς ἐπιστήμονες δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶσι καὶ ν' ἀπορρίπτωσιν ἀβασανίστως γνώμας καὶ σκέψεις μὲ μόνον τὸν λόγον ὅτι ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων ταύτας δὲν εἶνε ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένος, λέγοντες μάλιστα καὶ τὸ ῥητὸν «τὰ πάντα δοκιμάζετε τὸ καλὸν κατέχετε»· εἰ καὶ ὑπεδείξαμεν ὅτι ὄχι μόνον τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ὄχι μόνον αὐτὴ ἡ Εὐρώπη, ἀλλ' ἅπαντα τὰ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἔθνη στεροῦνται τῆς ὀρθοτάτης καὶ κανονικωτάτης διαιρέσεως τῶν τονιαίων διαστημάτων, ὅπως διὰ τῆς νέας ἡμῶν μεθόδου ἀκριβέστατα ἐπιτυγχάνεται, καὶ ἧς ἡ ἐπιτυχία πολλὰς τὰς ὠφελείας κέκληται νὰ παράσχῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν· εἰ ἐπὶ τέλους καὶ ἐσπεύσαμεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν παρ' ἡμῖν *ἁρμοδίων ἀρχῶν*, ἵνα ἐνεργήσωσι τὰ δέοντα πρὸς λύσιν τοῦ κοινωφελεστάτου ζωτικοῦ τούτου ζητήματος, οὗτινος τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς εἰσὶν ἀναρίθμητα, *οὐδεμία μέχρι τοῦδε φωνὴ ἢ ἐνέργεια ἱκανοποιοῦσα τὸν δίκαιον ἡμῶν πόθον ἐγένετο αἰσθητή* ! ! ἀλλὰ ὡς φαίνεται, ἢ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι θὰ παραταθῇ ἡ κατάστασις αὕτη ἢ οὐδόλως θὰ βελτιωθῇ. Ἄξιον ὅμως παρατηρήσεως εἶνε ὅτι, ἀφοῦ πρὸ πολλοῦ ἐν Εὐρώπῃ ζητεῖται νὰ εὑρεθῇ τὸ ἐσφαλμένον τοῦ ἐν τῇ «Πειρ. Φυσικῇ» περὶ μουσικῆς κεφαλαίου καὶ νὰ διορθωθῇ, ἀφοῦ πρὸ πολλοῦ καὶ παρ' ἡμῖν ζητεῖται νὰ εὑρεθῇ τὸ ἐσφαλμένον τῆς ἡμετέρας μουσικῆς, ἀμφοτέρων δὲ ἡ διόρθωσις κατὰ πολλὰ ἐνδιαφέρει μόνον τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διατὶ οὐδεὶς τῶν ἡμ. φυσικομαθηματικῶν ἠθέλησε νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ ἐπισταμένως μελετήσας τὰς ἐν τῷ μέσῳ ῥιφθείσας ἰδέας ἡμῶν, ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἢ τοῦ σφαλεροῦ αὐτῶν· οὐδεμία δὲ καὶ ἐκ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐξηγήσεις περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἢ σφαλεροῦ τῶν γραφομένων ἡμῶν, ἀναλογιζομένη τοὐλάχιστον ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σύρφοις δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ὁ ζητούμενος ἀδάμας.

Ἡμεῖς κηρύττοντες ὅτι κακῶς ἔχει τὸ τῆς μουσικῆς κεφάλαιον καὶ ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ ἀναφερομένη διαίρεσις τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς κλίμακος οὐδένα ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα φέρει, ἀμέσως ὑποδεικνύομεν, καὶ διὰ πειραμάτων μάλιστα, ἓν πρὸς ἓν τὰ σφάλματα αὐτῶν. Διατὶ λοιπὸν ἡ ἐκ μέρους τῶν ἡμετέρων φυσικομαθηματικῶν τοσαύτη περιφρόνησις τῶν λεγομένων ; μήπως δὲν ἐνόησαν ταῦτα ; ἢ μήπως νοήσαντες ἀμφιβάλλουσι περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἢ τοῦ σφαλεροῦ αὐτῶν ; Ἀλλ' εἰ οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, κατὰ καθῆκον δέον οὗτοι δημοσίως ν' ἀναγγείλωσι τοῦτο, ἂν πράγματι, ὡς ἀληθεῖς ὑπερασπισταὶ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν κειμηλίων, ἐπιθυμῶσι τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ ἔθνους !

Ἡμεῖς ταῦτα βλέποντες καὶ σχεδὸν ἀπελπίσαντες ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρὰ τῶν ἡμ. φυσικομαθηματικῶν πολύτιμον ἀπάντησιν, στρέφομεν τὸν λόγον καὶ ἀποτεινόμεθα ἀπ' εὐθείας εἰς αὐτὸ τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημ. Ἐκπαιδεύσεως παρακαλοῦντες, ἵνα ἢ Αὐτὸ προκηρύξῃ διαγωνισμόν, ἢ φροντίσῃ ν' ἀναθέσῃ τοῦτο εἰς τινα τῶν πολυαρίθμων ἀξιοτίμων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους, οἵτινες οὐδέποτε ὀκνοῦσι εἰς τὸ ν' ἀνοίγωσι τὰ πολύτιμα βαλάντιά των καὶ μετ' εὐχαριστήσεως νὰ δίδωσι πολλὰ πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ ἔθνους.

Τὸ ἐν λόγῳ διαγώνισμα, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην δέον νὰ βασισθῇ ἐπὶ τριῶν μόνον κατὰ τὸ παρὸν ζητημάτων, τῶν ἑξῆς: α') Ὁποία τις ἦτο ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων διαίρεσις τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς φυσικῆς μουσικῆς κλίμακος· β') Ὁποία τις ἦτο ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱερά τε καὶ δημώδης μελῳδία, πολύφωνος, ὡς ἡ σημερινὴ τῶν Εὐρωπαίων, ἢ μονόφωνος, ὡς ἡ σημερινὴ Ἀνατολικὴ καὶ γ') Ὁποία τις ἦτο ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἱερὰ ψαλμῳδία. Ὅτι δὲ διὰ τοῦ διαγωνισμοῦ λύονται ἁπανταχοῦ ὅλα τὰ ζητήματα, περὶ τούτου πιστεύομεν οὐδεὶς ὁ ἀμφιβάλλων. Πρὸς ἐπιτυχῆ δὲ καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐργασίαν δέον νὰ τεθῇ καὶ μικρὸν βραβεῖον διὰ τοὺς ἀριστεύσοντας. Διὰ τῆς κοινῆς δὲ ταύτης ἐργασίας ἐπιτευχθήσεται ἀφεύκτως τὸ ποθούμενον, καὶ λυομένων τῶν ἀνωτέρω τιθέντων τριῶν σπουδαίων ζητημάτων, ἅπαντα τἆλλα ὡς μικροῦ λόγου ἄξια πίπτουσιν ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ τοιουτοτρόπως συστηματοποιηθήσεται ἡ παρ' ἡμῖν Μουσικὴ λαμβάνουσα ζωὴν καὶ κῦρος, χωρὶς πλέον νὰ ἔχωμεν τὴν ἀνάγκην εὐρωπαίων Μουσικοδιδασκάλων, εὐρωπαίων Ὀργανοποιῶν, εὐρωπαϊκῶν μουσικῶν ὀργάνων, εὐρωπαϊκοῦ μουσικοῦ χάρτου! ἅτινα πάντα ἀγοράζοντες κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν ἀγοράζομεν μὲν «τὴν γλαῦκα εἰς τιμὴν ἀηδόνος », καταπατοῦμεν δὲ καὶ καταμολύνομεν δι' αὐτῶν τὴν θείαν τῶν προπατόρων ἡμῶν τέχνην τῆς μουσικῆς.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν ταῖς προηγηθείσαις ὡς καὶ ἐν τῇ παρούσῃ διατριβῇ ἡμῶν μόνον περὶ τοῦ σφαλεροῦ τῆς τῶν τονιαίων διαστημάτων διαιρέσεως τὸν λόγον ἐποιησάμεθα καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ προταθέντι διαγωνισμῷ ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος ἐπεπροσθέσαμεν δύο ἔτι ζητήματα πρὸς λύσιν, διὰ ταῦτα ζητοῦμεν συγγνώμην ἐκ μέρους τῆς ἀξιοτίμου συντάξεως τῆς φίλης ἡμῶν «Φύσεως», ὡς καὶ ἐκ μέρους τῶν φιλομούσων ἀναγνωστῶν, παρακαλοῦντες, ἵνα καταβάλωσιν ὀλίγην προσοχὴν καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δύο τούτων ζητημάτων, εἰ καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐν τῇ Σμυρναϊκῇ ἐφημερίδι «Νέα Σμύρνη» τὰ αὐτὰ σχεδὸν εἴχομεν γράψει.

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἀνεδείχθησαν παρ' ἡμῖν δύο ἀντιδοξοῦσαι μερίδες, ὧν ἡ μὲν μία πρεσβεύει ὅτι ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μελῳδία ἦτο *μονόφωνος*, ἡ δὲ ἄλλη ὅτι ἦτο *πολύφωνος*· ἕνεκα τούτου οἱ τὰς ἀνωτέρω μερίδας ἀπαρτίζοντες, οἱ μὲν τήν τε ἱερὰν καὶ δημώδη μελῳδίαν ἡμῶν πολύφωνον θέλουσιν, οἱ δὲ ὡς ἔχει σήμερον, μονόφωνον· ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δοξασιῶν ἀμφοτέρων τῶν μερίδων τούτων πολλὰ μέχρι τοῦδε ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν, ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα «φωνὴ βοῶντος ἐν ἐρήμῳ» μένουσι· τοῦτο δὲ, διότι πᾶν ὅ,τι ἐλέχθη ἢ ἐγράφη οὐδέποτε ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἐκ μέρους τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν· καὶ ἵνα μὴ πολυλογῶ, ἡ ἐργασία ἐγένετο μέχρι τοῦδε μονομερῶς ἢ μᾶλλον *ἰδιωτικῶς*, οὕτως εἰπεῖν, διότι αἱ προταθεῖσαι τοῦ μὲν καὶ τοῦ δὲ διάφοροι γνῶμαι καὶ συμβουλαὶ οὐδέποτε συνεκρίθησαν, ὅπως φανῇ ἐὰν ἐν αὐταῖς ὑπάρχῃ τι τὸ ὀρθόν, ὅπερ τοὐλάχιστον ἤθελε δείξει τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Καὶ ἡ τοιαύτη ὅμως ἐργασία εἶνε μὲν συντελεστική, ἀλλ' ἀνεπαρκὴς πρὸς ὁριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος· ἀποτέλεσμα θὰ φέρῃ μόνον ἐργασία κοινὴ ἔχουσα ἐν ταὐτῷ χαρακτῆρα ἐπίσημον, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη.

Καιρὸς πλέον νὰ συνέλθωμεν εἰς ἑαυτοὺς καὶ ν' ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἕνεκα τῆς πρὸς τὰ πάντα μεγίστης ἡμῶν ἀδιαφορίας ἐγενόμεθα ἔρμαιον τῆς τύχης καὶ ἀληθεῖς αἰχμάλωτοι τῆς Εὐρώπης, δαπανῶντες ἀφθόνως τὸ πολύτιμον ἡμῶν χρῆμα *ἀνεπιστρεπτεί*· καιρὸς δὲ νὰ μάθωμεν ὅτι αἱ πρὸ πολλοῦ ἀναφυεῖσαι μεταξὺ ἡμῶν διαφωνίαι, αἱ ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν μουσικήν μας διαταράξασαι, δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ἡ σύγχυσις τῶν ἀνωτέρω τεθέντων τριῶν σπουδαίων ζητημάτων, ὧν τὴν λύσιν ἀφεύκτως θὰ φέρῃ ὁ προταθεὶς διαγωνισμός, ὅντινα ἐπαναλαμβάνομεν καὶ αὖθις νὰ ὑποδείξωμεν ὡς ἐθνοσωτήριον εἴς τε τὸ διαληφθὲν σεβ. Ὑπουργεῖον καὶ εἰς πάντα φιλοπρόοδον τῶν ἡμετέρων εὐπορούντων, ἵνα καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς θείας τέχνης τῆς μουσικῆς μετὰ πάσης χαρᾶς καταβάλωσι τὸ μικρὸν χρημ. βραβεῖον, ὅπερ θὰ τεθῇ οὐχὶ πρὸς σκοπὸν κερδοσκοπικόν, ἀλλὰ θὰ ἐπίσχῃ θέσιν μοχλοῦ πρὸς ὑποκίνησιν καὶ ἀποπεράτωσιν τῆς λύσεως τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, δι' ἧς καὶ ὀρθὸν καὶ κανονικὸν θὰ καταρτίσωμεεν σύστημα μουσικῆς γραφῆς, ὅπερ νὰ εἶνε καὶ καταληπτὸν καὶ εὐμέθοδον εἰς πάντας καὶ ὅπερ νὰ δύναται νὰ ἐκφράζῃ σαφῶς καὶ ἀνελλιπῶς πάσας τὰς μελῳδίας, ὡς αὗται ἔχουσι *μελῳδικῶς τε καὶ ρυθμικῶς*, καὶ θαρρούντως θὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Βυζαντιακῆς ἐκκλησιαστικῆς ψαλμῳδίας ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ παρεισδυσάντων ξένων μελῶν, καὶ εἰς τὴν μελοποίησιν νέων μελῶν δημωδῶν διὰ τὸ ἡμέτερον θέατρον, ὡς τοῦτο ἀμυδρῶς πως πρό τινων ἐτῶν εἶχεν ἐμφανισθῆ καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει, ἀλλ' ἡ τύχη φαίνεται σκοπὸν εἶχε νὰ παρατείνῃ ἐφ' ἡμῶν εἰσέτι ἣν ἀπεφάσισε τιμωρίαν, ἣν ἐὰν προσπαθήσωμεν ν' ἀποφύγωμεν θὰ φανῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ὅτι καταρτίζομεν οὕτω ἐθνικὰς πράγματι ἱερὰς καὶ δημώδεις μελῳδίας, καὶ τότε οὐδεὶς πλέον θὰ καταφέρηται κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ δημώδους ἡμῶν μουσικῆς, ἀλλὰ θὰ γνωρίσῃ τὴν ἀληθῆ ὁδὸν τῶν πραγμάτων καὶ μετ' εὐχαριστήσεως θὰ βλέπῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἐκτελουμένην τὴν μὲν ἱερὰν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν δὲ δημώδη ἐν τῷ Θεάτρῳ, χωρὶς ποσῶς νὰ ἐνοχλῆται διττῶς, ὡς συμβαίνει τὴν σήμερον.

Ἐν Μιτυλήνῃ **Ν. Παγανᾶς**

ΩΔΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ

«Χριστὸς Ἀνέστη»

Ἀνάγκην ἔχεις ἔτι, Ἀνθρωπότης,
Τὰ κρίματά σου αἴροντός τινος
Καὶ τούτου ἀγνοτάτου, φεῦ, ἐν πρώτοις,
Ἀθωοτάτου καὶ ἀφελεστάτου,
Καὶ δι' αὐτὸ ὁ δείλαιος ἀμνὸς
Τὸ Πάσχα ἀξιοῦται τοῦ θανάτου !
Ἐπὶ τῇ τοῦ Σωτῆρος ἀναμνήσει,
Τοῦ ὑπερτάτου τούτου τῶν ἀμνῶν·
Ἀμνοὺς σὺ πόσους, πόσους ἔχεις θύσει !
Πόσ' ἄκακα—Θεὲ τῶν οὐρανῶν !
Ἀρνία ἔχεις τέως σφαγιάσει ! . ..
Πλὴν νὰ πληρώσῃς τῶν ἀνομιῶν
Τὸ μέτρον ἄρα πότε θέλεις φθάσει ;

* * *

Τὰ ἄδολα, τὰ τλήμονα ἀρνία !
Τῆς καρτερίας, τῆς ὑπομονῆς
Τὰ σύμβολα, τὰ ζωντανὰ σημεῖα !
Ὦ ! πῶς ἐπὶ τῆς χλοερᾶς στρωμνῆς
Σκιρτῶσι τῶν ἐαρινῶν πεδίων
Ἀμέριμνα, ἀνύποπτ', ἀσπαστά,
Μετ' ἀμερίμνων παίζοντα παιδίων,
Τὰ ὑπὲρ ζῷον πᾶν ἀγαπητά !
Βελάζουσιν· ὁποί' ἀθωοτάτη
Ὡς καὶ αὐτή των ἔτι ἡ φωνή ! ...
Καὶ ὅμως, ὅμως, φεῦ, κατασπαράττει
Αὐτά τις· τίς ; . . . Εἰκὼν Θεοῦ δεινή,
Ἡ μάχαιρά σου ἡ φονικωτάτη !

* * *

Καὶ τὸν Σωτῆρα καὶ τὰ σύμβολά του
Ἐφόνευσας, φονεύεις, σύ, λοιπὸν
Διὰ διηνεκοῦς σκληροῦ θανάτου,
Ὦ ἄνθρωπε, ὦ πρόξενε λυπῶν
Τοσούτων εἰς τοῦ κόσμου ὄντα τόσα,
Μὴ πταίοντά σοι οἴμοι, παντελῶς !
Καὶ ἀριθμεῖ τὰ θύματά σου γλῶσσα ;
Τὰ κακουργήματά σου ἀσφαλῶς
Κανεὶς ποτ' ἐδυνήθη νὰ μετρήσῃ ;
Καὶ ὅμως σὺ τῆς Κτίσεως Θεός !
Τῶν ὄντων ποῖον σὲ θὰ τιμωρήσῃ ; . . .
Σὺ ἐπὶ γῆς ἀπόλυτος δεσπότης,
Θεοῦ ὁ εὐγενέστατος υἱός,
Ἡ μόνη μετ' αὐτὸν μεγαλειότης ! . . .

* * *

Κἂν ἄκουσον παράπονον ἓν μόνον,
Ἓν ὑπὲρ πάντα μέγα καὶ βαθὺ
Διὰ τὸν ἀλγεινότατον τῶν πόνων.
Ἴσως ποτὲ κἂν οὗτος ἰαθῇ !
Στάθμισον, ναί· θὴρ θῆρα δὲν φονεύει :
Λέοντα λέων, τίγρις τίγριν· σοῦ
Ἡ χεὶρ τὴν Γῆν μ' ὁμοίων αἷμ' ἀρδεύει,
Σοῦ μόνον, φεῦ, ἡ χεὶρ ἐκ περισσοῦ !
Σοῦ, τοῦ τελειοτάτου τῶν πλασμάτων,
Τοῦ ἄνακτος αὐτῶν καὶ τοῦ Θεοῦ !
Τὸ μέγιστόν σου παῦσον τῶν κριμάτων !
Κἂν τοῦτο μόνον παῦσον ! βελτιοῦ !

Φίλιππος Α. Οἰκονομίδης.

ΤΩι ΦΩΤΕΙΝΩι ΠΑΝΑι

[Σ. Φ. Προθυμότατα καὶ μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανίας ἡ «Φύσις» δημοσιεύει τὸ κατωτέρω ποίημα εἰς τὸν ἐν Παρισίοις διακεκριμένον ὀφθαλμολόγον κ. Φωτεινὸν Πανᾶν. Ὁ διαπρεπὴς οὗτος καὶ τιμῶν τὴν πατρίδα του καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐπιστήμων, ἕλκων τὸ γένος ἐκ Κεφαλληνίας, κατώρθωσεν ἀπὸ τοῦ μηδενὸς ν' ἀναπτυχθῇ καὶ δημιουργήσῃ τὴν νῦν ὑπέροχον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ θέσιν του καὶ νὰ περιβληθῇ ἐν τῇ μεγάλῃ ἑστίᾳ τῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἰατρικῆς τὰ ὕψιστα δι' ἐπιστήμονα ἀξιώματα δηλ. τὴν καθηγεσίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων καὶ τὸν διορισμόν του ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημείας, τῶν Ἐπιστημῶν ἐσχάτως δὲ ἐξέδωκεν ἐμβριθέστατον δισχιλιοσέλιδον σύγγραμμα «Maladies des yeux», προϊὸν πολυχρονίου καὶ εὐσυνειδήτου ἐργασίας, δι' οὗπερ ἀνεπλήρωσε μὲν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ του μέγα κενόν, κατεστάχθη δὲ μεταξὺ τῶν Ἰατρικῶν ἐξοχοτήτων τοῦ αἰῶνός μας στεφανωθεὶς ἐπὶ τῷ σπουδαιοτάτῳ τούτῳ ἔργῳ του ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημείας.

Α'.

Φωτὸς ἀστὴρ ἐπέλαμπεν ὁπόταν ἐγεννήθης
Καὶ φῶς ἐχύθη ἔνδον σου καὶ Φωτεινὸς ἐκλήθης.
Φωτὸς ἑστία χύνεις φῶς εἰς ὄμματα μυρία
Καὶ διὰ σοῦ φωτίζονται ὁ κόσμος κ' ἡ Γαλλία.
Ἀπὸ τοῦ σκότους ἔλαβες τῆς δόξης σου τὸν κλάδον
Καὶ δι' ἀλμάτων γίγαντος καὶ πόνων μυριάδων
Εἰς φοῖβον ὕψωσας αὐτὸν ἐκπάγλως φωτοβόλον
Καὶ θὰ φωτίζῃς Φωτεινὸς διὰ τῶν χρόνων ὅλων . . .

Β'.

Ἕνα γεννᾷ ἡ λέαινα πλὴν λέοντα καὶ μόνον·
Καὶ δι' ἑνὸς θαλπόμεθά ἡλίου πρὸ αἰώνων.
Ὁ οὐρανός, ἡ θάλασσα, τὸ θεῖον, πᾶν ὡραῖον
Ἕν μόνον εἶνε, ἂν θὰ ζῇ αἰώνιον ἀκμαῖον.
Ἕνα καὶ σὺ παρήγαγες, ὦ Κρόνε, ἀλλὰ Δία,
Μίαν, ὦ Ζεῦ, καὶ λέγεται Παλλάδιος σοφία.
Ἕν ἔργον, ἕνα κολοσσὸν καὶ ἕνα Παρθενῶνα,
Ἰκτῖνε, εἰς τοῦ Γαληνοῦ τὸν εὐανθῆ δαφνῶνα.
Ὀφθαλμικὰ ἐκάλεσας, ὅ,τι σοφίαν μᾶλλον
Καὶ ἀγλαὸν του σέμνωμα θὰ ἔλεγε πρὸ ἄλλων
Ὁ γηραιὸς Ἀσκληπιὸς καὶ μετ' αὐτοῦ συγχρόνως
Πανάκειαν θὰ εἴπωσιν ἡ Πρᾶξις καὶ ὁ Χρόνος.

Γ'.

Ἐὰν ὁ φοῖνιξ τῶν τεχνῶν ἐπιστημῶν δὲ μόνη,
Ἥτις ὁμόθρονον θεοῦ τὸν ἄνθρωπον ὑψόνει,
Ἡ ἱερὰ Ἰατρικὴ 'ς τὸ Πάνθεόν της φέρῃ
Καὶ εἰς αἰῶνας ἅπαντας ὁ κόσμος θὰ γεραίρῃ
Παστέρ, Ποτέν, Σαρκώ, Κορνίλ, μέσῳ ἀστέρων θείων
Χρυσοφαεῖς τὰς πτέρυγας ἀνέσπερος τανύων
Σὺ εἰς τὸ Πάνθεον αὐτὸ Ἀπόλλων θὰ φωτίζῃς
Καὶ τὴν ζωὴν ἀθάνατος ἐκεῖθεν θὰ χαρίζῃς.

Δ'.

Ἐντὸς αὐτοῦ κ' ἡ μοῦσά μου περιδεὴς χωροῦσα
Λάτρις παντός, ὅ,τι καλὸν ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
Γονυκλιτεῖ καὶ σύγγνωθι ἂν μέγα τι φρονοῦσα
Σοὶ ψάλλει ᾆσμα δυστυχῶς τοσοῦτον ταπεινόν!

Ἀθῆναι 1895 **Φ. Ξ. Π.**

8 C. FAURE ET H. DE GRAFFIGNY 8

ΑΙ ΠΑΡΑΔΟΞΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ

ΕΝΟΣ ΡΩΣΣΟΥ ΣΟΦΟΥ

Μετὰ 300 καλλιτεχνικῶν εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ

Κατὰ μετάφρασιν, Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἡ ἀπόδρασις τοῦ Ὀσιπώφ.

(Συνέχεια, ἰδὲ προηγούμενον φύλλον).

Εἰς πεντακοσίων ὡς ἔγγιστα χιλιομέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Καμενόϊ Πόϊας, ὡς ὀνομάζουσιν οἱ Ῥῶσσοι τὴν γραμμὴν τῶν Οὐραλίων ὀρέων, ὑψοῦται ἡ Αἰκατερινούπολις, κέντρον πάντων τῶν μεταλλείων καὶ καταναγκαστικῶν ἔργων τοῦ στέμματος.

Ἐνταῦθα, μετὰ λίαν ἐπίπονον καὶ ἀποτρόπαιον ταξείδιον, καὶ τὸ σῶμα ἔχων καταβεβλημένον ἐκ τῶν κοπώσεων, πλὴν ἀνθιστάμενου ἔτι τοῦ ἠθικοῦ μέρους, ὁ Μιχαὴλ Ὀσιπὼφ εἶχε φθάσει μεθ' ὁλοκλήρου συνοδείας κακούργων, συνισταμένης ἐκ τῶν μᾶλλον βαρυποίνων.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεώς του ἀποχωρισθεὶς ὁ γέρων ἐκ τῶν συντρόφων του καὶ φυλασσόμενος ὑπὸ δύο χωροφυλάκων ὡδηγήθη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φυλακείου τῆς ἀστυνομίας, ὅπου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀρχιφύλακος ἐξεδύθη τῶν ἐνδυμάτων του μέχρι τῆς ὀσφύος, ὅπως βεβαιωθῇ ἡ ταὐτότης του, καὶ εἶτα τῷ ἔδωκαν αὔξοντα ἀριθμὸν 7327, ὅστις ἔμελλε τοῦ λοιποῦ ν' ἀντικαθιστᾷ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀστικὴν ἰδιότητα.

Ἐκπληρωθεισῶν δὲ πασῶν τῶν σχετικῶν διατυπώσεων ὁ ἀρχιφύλαξ ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ὑπ' αὐτὸν φύλακα·

— Ἰσμαὴλ Κρεκώδ, τῷ λέγει, εἶνε ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον περιμένεις· παράλαβέ τον.

— Ὀνομάζεσαι Μιχαὴλ Ὀσιπώφ; ἐρωτᾷ τότε ὁ φύλαξ τὸν γέροντα.

— Ναί, ἀπαντᾷ οὗτος ἔκπληκτος.

— Ἀ! σὺ εἶσαι; ὑπέλαβεν οὗτος ἐξετάζων αὐτὸν ἐπισταμένως· ἀκολούθει με.

Καὶ ταὐτοχρόνως ἀμφότεροι ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης.

Ἔξωθι τοῦ φυλακείου εἰδικόν τι ἁμάξιον πρὸς μεταφορὰν τῶν καταδίκων ἀνέμενεν, ἐν ᾧ εἰσῆλθον καὶ ὁ φύλαξ ἔνευσε τῷ ἡνιόχῳ νὰ κινήσῃ καὶ ἀφ' οὗ δρομαίως διῆλθον τὴν πόλιν, εἰσῆλθον ἐντὸς μικρᾶς ἀνωφεροῦς ὁδοῦ, ἀγούσης πρὸς τὰς ὑπωρείας τοῦ ἔναντι αὐτῶν κειμένου ὄρους.

Τότε ὁ φύλαξ εἶπε τῷ Ὀσιπώφ.

— Νάχῃς χάρι 'στὸ ἅγιο σου, ποῦ νοῦρες τέτοια τύχη.

— Μπά, καὶ πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ γέρων.

— Νά, πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἔλαβα ἕνα γράμμα συστατικὸν διὰ σένα, καὶ ἴσα ἴσα ἐπειδὴ ἀπέθανε προχθὲς ὁ γραμματικός μου, καὶ καλὰ καλὰ γράμματα δὲν ξεύρω, σὲ συλλογίσθηκα καὶ εἶπα εἰς τὸν ἀρχιφύλακα νὰ σὲ παραδώσῃ σὲ μένα.

— Ἄ! εἶπε τότε ὁ Ὀσιπώφ, συγκεντρῶν εἰς τὴν μνήμην του τὰς περιστάσεις, ἔλαβες ἐπιστολὴν ἀφορῶσαν ἐμέ;

— Ναί, πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἕνας Γάλλος μηχανικός, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε εἶχα γνωρίσει εἰς ἕνα μεταλλεῖον, μοῦ ἔγραψε διὰ σένα. Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ μοῦ ἔκαμε πολλὰ καλά, ἐσυλλογίσθηκα νὰ σὲ περιποιηθῶ ὅσον εἰμπορῶ. . .

... Αἴ, εἶσαι εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτὴν τὴν θέσιν;

— Καλά, ναί, σὲ εὐχαριστῶ, ἀπήντησεν ὁ Ὀσιπώφ.

— Ἐν τούτοις ἡ ἔκπληξίς του ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκήτῳ ταύτῃ τυστάσει ὑπῆρξε μεγάλη, καὶ διηρώτα ἑαυτὸν τίς νὰ ἦτο ὁ ἄγνωστος οὗτος φίλος, ὅστις τοσοῦτον αἰφνιδίως καὶ ἀνελπίστως ἀπέσπα αὐτὸν ἀπὸ τόσον ἐπίπονον χειρωνακτικὴν ἐργασίαν καὶ παρέδιδεν εἰς ἄνθρωπον τρέφοντα αἰσθήματα μᾶλλον ἐπιεικῆ τῶν συνήθων πρὸς τοὺς καταδίκους τῆς Σιβηρίας.

— Ἐγὼ οὐδέποτε ἐγκατέλιπον τὴν Ῥωσσίαν, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐδεμίαν πρὸς Γάλλον μηχανικὸν σχέσιν ἔχω. Περίεργον πρᾶγμα!

Τοσαύτη δ' ἦτο ἡ εὐχαρίστησις καὶ χαρά του, ὥστε δὲν ἤξευρε πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις τοσοῦτον ἐπικαίρως ἀπέσπα αὐτὸν ἀπὸ τὴν βαρυτάτην τῶν κατέργων καταναγκαστικὴν ἐργασίαν. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐπεδόθη εἰς φιλοσοφικὰς σκέψεις ἐλαφρύνων οὕτως ὀλίγον τὴν δεινὴν θέσιν του.

Ταῦτα συνέβαινον ἀκριβῶς καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Σελήνη καὶ ὁ Γοντρὰν ἐγκατέλιπον τὴν Πετρούπολιν, ἡ μὲν πρὸς συνάντησιν τοῦ πατρός της, διὰ μέσου ἀπείρων κινδύνων, ὁ δὲ πρὸς συνάντησιν τοῦ φίλου του Φρικουλέ, ὅστις τηλεγραφικῶς εἶχε καλέσει αὐτὸν εἰς Παρισίους.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς διαμονῆς του ἐν Σιβηρίᾳ ὁ Ὀσιπὼφ εὕρισκεν ἀνακούφισιν ἐν τῇ ἐξετάσει τῶν τοπικῶν μεταλλείων καὶ εἰς χημικὰ πειράματα διὰ πλατίνης ἐξαγομένης ἐκ τῶν ἐκεῖσε ὀρέων.

Τὸ τμῆμα, ὅπερ ὁ Ἰσμαὴλ Κρεκώδ διηύθυνεν, ἦτο τὸ τῆς ἐξαγωγῆς παρασκευῆς καὶ ἑτοιμασίας τῆς πλατίνης, ἥτις ἀπεστέλλετο εἰς Μόσχαν καὶ παρεδίδετο εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Πάντες σχεδὸν οἱ κατάδικοι ἔφερον ἐπὶ τοῦ μετώπου ἢ ἐπὶ τῶν παρειῶν διὰ γραμμάτων ἐστιγμένων διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου τὸ εἶδος τῆς κατηγορίας των. *Κλέπτης, δολοφόνος, ἄτιμος* κτλ. Ἐπὶ δὲ τῆς ὠμοπλάτης ἔφερον τετράγωνον τεμάχιον ἐριούχου ἐρυθροῦν οἱ αἱμοβόροι, καὶ κίτρινον οἱ ἐμπρησταί.

Τὴν ἡμέραν ὅλην ὁ Ὀσιπὼφ διήρχετο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ φυλακείου, ἀποκεχωρισμένος τῶν λοιπῶν καταδίκων, τὸ ἑσπέρας ὅμως ὥριζε νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιόν του, ἐν ᾧ διέμενε καὶ ἕτερός τις κατάδικος. Οὗτος ἦτο δολοφόνος, ἐκαλεῖτο Γιέγωρ καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἑσπέρας τῆς συναντήσεώς των διηγήθη τῷ Ὀσιπὼφ τὴν ἱστορίαν του μετὰ λεπτομερειῶν τοσούτων κυνικῶν, ὥστε ὁ γέρων πλειστάκις ἐφρικίασεν.

— Καὶ σύ, τί ἔκαμες; ἠρώτησεν ὁ δολοφόνος τὸν Ὀσιπώφ· διατί σ' ἔφεραν ἐδῶ;

Ὁ γέρων τότε διηγήθη αὐτῷ ἐν ὀλίγοις τὰ τῆς τρομερᾶς μηχανορραφίας, ἧς εἶχε πέσει θῦμα.

Ὁ Γιέγωρ διετέλει ὅλως σύννους. Τὸ δὲ ἑσπέρας τῆς ἐπαύριον μόλις ἡτοιμάζετο ὁ Ὀσιπὼφ νὰ κατακλιθῇ τὸν παρεκάλεσε πλησιάζων αὐτὸν εἰς τὴν θυρίδα νὰ τῷ ἐξηγήσῃ ὀλίγους τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἐσπαρμένων ἐκείνων ἀστέρων.

Ὁ γέρων παρατηρήσας, ὅτι ὁ κατάδικος σοβαρῶς τῷ ὡμίλει, ἤρξατο δι' ἁπλῆς μεθόδου νὰ τῷ ἐξηγῇ τὰς βάσεις τοῦ παγκοσμίου μηχανικοῦ τούτου συμπλέγματος, καὶ εἶτα τῷ ὡμίλησε περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ οὐρανίου μηχανισμοῦ, ἐπὶ δίωρον διαμείνας ἐκεῖ πρὸ τοῦ παραθύρου μετ' αὐτοῦ.

Εἶτα καθ' ἑκάστην ἑσπέραν συνωμίλουν οὕτω, τοῦ μὲν Γιέγωρ ἀνακουφιζομένου καὶ εὐχαριστουμένου ἐκ τοιαύτης εὐαρέστου συναναστροφῆς, τοῦ δὲ Ὀσιπὼφ λησμονοῦντος οὕτως ἐν τῇ ἀπασχολήσει ταύτῃ τὴν δεινὴν του κατάστασιν.

— Ἄχ! ἀνεφώνησε μίαν ἡμέραν ὁ Γιέγωρ, ἐν ᾧ ὁ Ὀσιπὼφ τῷ ὡμίλει περὶ τῆς σελήνης, πόσον ἐπεθύμουν νὰ τὴν ἔβλεπον ἐκ τοῦ πλησίον.

— Χρειάζεται τηλεσκόπιον πρὸς τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ γέρων καὶ πόσον ἐπεθύμουν νὰ εἶχον ἕν ἐνταῦθα.

Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Ἐν ᾧ τὴν ἐπαύριον ὁ Ὀσιπὼφ εἰσήρχετο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ φυλακείου, τὸν πλησιάζει ὁ Κρεκὼδ καὶ παραδίδων αὐτῷ ἐπιστολὴν καὶ ἀντικείμενόν τι ἐπίμηκες, τῷ λέγει·

— Ὁ φίλος σας ἐκ Παρισίων μοὶ γράφει νὰ σᾶς παραδώσω ταῦτα, καὶ ἐπειδὴ εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ σᾶς, δὲν εὗρον λόγον νὰ σᾶς ἀρνηθῶ τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην.

Ὁ γέρων εὐχαριστήσας τὸν ἀρχιφύλακα, ἔλαβεν ἀμέσως τὸ ἐπίμηκες ἀντικείμενον, καὶ ἀφαιρέσας τὸν περιβάλλοντα αὐτὸ χάρτην παρετήρησε λαμπρὸν καινουργὲς τηλεσκόπιον,

Ὁ γέρων ἔλαμψεν ἐκ χαρᾶς ἀναλογισθεὶς πάραυτα ὅτι ἐφεξῆς τὰς ὥρας αὐτοῦ θὰ διέρχηται μετ' εὐχαριστήσεως καὶ τελεσφόρως, διότι οὕτω καταγινόμενος εἰς τὸ φλέγον αὐτοῦ ζήτημα τῆς ἐξερευνήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων θὰ λησμονῇ ἐντελῶς τὴν κατάστασιν τῆς θέσεώς του.

Μόλις ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν καὶ χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσῃ ὁ Ὀσιπὼφ ἔθετο τὸ τηλεσκόπιον ἐπὶ τοῦ παραθύρου καὶ διηύθυνεν αὐτὸ πρὸς τὸ στερέωμα.

Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ὅτε παρετήρησε σκότος βαθὺ ἐν αὐτῷ. Οὐδαμοῦ ἐφαίνοντο ἀστέρες, οὐδαμόσε διεκρίνοντο οἱ προσφιλεῖς αὐτῷ πλανῆται. Θὰ ἔλεγέ τις, ὅτι πυκνὸς πέπλος ἐμεσολάβει μεταξὺ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ παρατηρητοῦ καὶ τοῦ φακοῦ τοῦ τηλεσκοπίου.

Ὑποθέσας δὲ φυσικῶς, ὅτι ξένον τι σῶμα θὰ εἶχεν εἰσδύσει ἐν τῷ ἐργαλείῳ, ἀνέῳξεν αὐτό, ἐξετάζων λεπτομερῶς τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτὸ μέρη.

Ἀπροσδοκήτως ἀφῆκεν ὑπόκωφον κραυγὴν ἐκπλήξεως. Ἐπὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ ὀργάνῳ φακῶν παρετήρησε μικρὸν τεμάχιον κολλοδίου ἐπικεκολλημένον, ἐφ' οὗ μετὰ συγκινήσεως. ἀνεκάλυψε λεπτοτάτους χαρακτῆρας σχεδὸν ἀπαρατηρήτους.

Δὲν ἤργησε νὰ νοήσῃ ὅτι ἀπέναντι αὐτοῦ εἶχεν ἐπιστολὴν γεγραμμένην ἐπιτηδείως καὶ μετὰ μεγάλης τέχνης διὰ φωτογραφικῆς ἐπεξεργασίας καὶ θέσας ἐπ' αὐτῆς τὸν μεγεθυντικὸν φακὸν τοῦ τηλεσκοπίου ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς·

«*Καταγινόμεθα διαρκῶς καὶ ἐργαζόμεθα πρὸς σωτηρίαν σας. Μεταξὺ τῆς 7 καὶ 8 Αὐγούστου ἐσόμεθα εἰς Αἰκατερινούπολιν. Ἐρχόμεθα διὰ τῆς ἐναερίου ὁδοῦ.*» Ἔφερεν ὑπογραφήν: *Γοντρὰν δὲ Φλαμμερμόν.*

Ὁ Ὀσιπὼφ κατέβαλε μέγαν ἀγῶνα, ὅπως ἀποκρύψῃ τὴν χαράν του.

«Καταγινόμεθα καὶ ἐργαζόμεθα πρὸς σωτηρίαν σας» ἐπαναλάμβανεν ἐπανειλημμένως καθ' ἑαυτὸν ὁ γέρων καὶ ἐσκέπτετο ἂν ἦτο ὄνειρον ἢ πραγματικότης τὰ διαλαμβανόμενα ἐν τῷ τηλεσκοπίῳ. Καὶ εἶτα πάλιν ἀνεγίνωσκεν ἐπισταμένως, ὅπως βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας.

— Βεβαίως, εἶπεν, οὕτως ἔχει· ἰδοὺ καὶ ἡ ὑπογραφὴ εὐκρινῶς τοῦ Φλαμμερμόν. Δὲν ἀμφιβάλλω πλέον.

Καὶ οὕτως ἐξηγεῖτο, ὅτι ὁ μυστηριώδης φίλος, ὅστις εἶχε συστήσει αὐτὸν εἰς τὸν ἐπιστάτην Ἰσμαὴλ Κρεκώδ, ἦτο ὁ κόμης.

— Ἀ! ὑπέλαβεν εἶτα μετ' ὀλίγον, εἶνε ἄξιος τῆς εὐνοίας μου καὶ μέγιστον δίκαιον εἶχεν ἡ θυγάτηρ μου νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Ἐν τούτοις ἐπερχομένης αὐτῷ βαθμηδὸν τῆς ψυχραιμίας ἀφῆρεσε τὸ ἐπὶ τοῦ φακοῦ κολλόδιον, ἐφ' οὗ ἦσαν σεσημειωμένοι οἱ χαρακτῆρες, ἐτακτοποίησεν εἶτα τὸ τηλεσκόπιον καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἐπιδοθῇ εἰς μελέτας ἐπὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ὅτε βηματισμοὶ ἠκούσθησαν ἔξωθεν καὶ ὠθηθείσης βιαίως τῆς θύρας τοῦ δωματίου, δύο ἄνδρες ἐκ τῶν καταδίκων εἰσῆλθον φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν δυσ-

τυχῆ τινα ὅλως αἱμόφυρτον, ὃν τῇ βοηθείᾳ τῆς μικρᾶς λυχνίας του ἀνεγνώρισεν ὡς τὸν σύντροφόν του τῆς νυκτός.

Οἱ κατάδικοι θέσαντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης του ἀπῆλθον χωρὶς νὰ προφέρωσι λέξιν.

— Γιέγωρ ! ἀνέκραξεν ὁ γέρων πλησιάσας αὐτόν.

Ὁ πληγωμένος ὕψωσεν ἠσύχως τὰ βλέφαρα, παρετήρησε πρὸς στιγμὴν τὸν Ὀσιπὼφ καὶ νεύσας αὐτῷ νὰ καθήσῃ

— Ἀποθνήσκω, τῷ λέγει, δι' ἀσθενοῦς φωνῆς..., μεγάλη πέτρα ἔπεσεν ἐπάνω μου εἰς τὴν ἐργασίαν μου καὶ ἐχάθην . . . αἰσθάνομαι ὅτι θ' ἀποθάνω καὶ θέλω νὰ σοὶ ὁμιλήσω.

— Καλῶς, ὁμίλει ἐλευθέρως, τῷ ἀπήντησεν ὁ γέρων συγκεκινημένος καὶ καθήμενος παρ' αὐτῷ.

Ὁ ψυχορραγῶν προσβλέψας τότε αὐτὸν μετὰ συμπαθείας καὶ ἐκτείνας ὀλίγον καὶ μετὰ δυσκολίας τὴν χεῖρα·

— Ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν, τῷ λέγει, ἀπὸ κάτω ἀπ' ἐκείνας τὰς πέτρας. . . ὑπάρχει μία ἄλλη κόκκινη . . . Μέσα ἔχω κρύψει διὰ σέ. . .θησαυρόν. . . τὸν ὁποῖον εὗρον. . . εἰς τὸ μεταλλεῖον. . . πρὸ δέκα ἐτῶν . . . σοῦ τὸν χαρίζω . . . εἶνε ἰδικός σου. . .

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἔκλινεν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλήν, ἐξέτεινεν ὀλίγον τὸ σῶμα καὶ ἐξέπνευσε.

Ὁ Ὀσιπὼφ εἰς ἄκρον λυπηθείς, διῆλθεν ὅλην τὴν νύκτα ἄγρυπνος παρὰ τῷ νεκρῷ, τὴν δ' ἐπαύριον μετέβη κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τὴν ἐργασίαν του χωρὶς νὰ σκεφθῇ νὰ ἀναζητήσῃ ὑπὸ τοὺς λίθους καὶ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν τελευταίων λέξεων τοῦ συντρόφου του.

Μετὰ παρέλευσιν ὅμως ὀλίγων ἡμερῶν, ὅτε ἐσπέρας τι εὑρισκόμενος μόνος δὲν εἶχέ τι νὰ πράξῃ, ἀνεμνήσθη τῆς δωρεᾶς ταύτης καὶ πλησιάσας τὴν γωνίαν ἀνεσήκωσε τοὺς λίθους, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸν κολλημένον λίθον καὶ ἀνοίξας μετὰ προσοχῆς αὐτὸν εὑρέθη μετ' ἐκπλήξεως ἀντιμέτωπος ἀναριθμήτου ποσότητος πολυτίμων λίθων, οἷον ῥουβινίων, σμαράγδων, ἀδαμάντων καὶ ἄλλων μικρῶν καὶ μεγάλων, ἀνυπολογίστου ἀξίας.

— Θησαυρός ! ἀνεφώνησεν, ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε δίκαιον· ναί, ἐδῶ εἶνε θησαυρός !

Καὶ ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀκίνητος, σκεπτόμενος καὶ ἀμφιταλαντευόμενος ἂν ἔπρεπε νὰ δώσῃ τοὺς πολυτίμους αὐτοὺς λίθους τῷ Ἰσμαὴλ Κρεκὼβ καὶ ἐξαγοράσῃ οὕτω τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἀλλ' ἐνεθυμήθη βραδύτερον, ὅτι κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους πᾶς πολύτιμος λίθος εὑρισκόμενος ἐπὶ τοῦ ῥωσσικοῦ ἐδάφους ἀνήκει τῷ Τζάρῳ, καὶ παρητήθη τοῦ σχεδίου του.

Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του περὶ τῆς τύχης τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καὶ τὰ πάντα κατέρρεον πρὸ τῆς ἰδέας, ὅτι τὰ πάντα ἀνήκουσι τῷ αὐτοκράτορι. Τέλος περὶ τὸ λυκαυγὲς ἔλαβε τὴν ἀπόφασίν του. Ὁ Ὀσιπὼφ αὐτὸς ἐσκέφθη, ἀφοῦ τόσον ἐπικαίρως καὶ ἀνελπίστως περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου, πρέπει νὰ μοὶ χρησιμεύσῃ πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἐπιχειρήσεώς μου».

— Καὶ μολονότι ὁ αὐτοκράτωρ ἐκηρύχθη κατ' αὐτῆς, ἐπεῖπεν, πρέπει ἡ Ῥωσσία νὰ κερδίσῃ.

Ἐπαναθέσας δὲ τοὺς πολυτίμους λίθους εἰς τὴν θέσιν, ἐν ᾗ εὗρεν αὐτούς, διεφύλαξεν ἐν ἑαυτῷ μόνον τὸ μυστικὸν τοῦ Γιέγωρ.

Ἐν τούτοις ἀπὸ ὀκτὼ ἡμερῶν παράδοξός τις ζωηρότης καὶ κίνησις ἐπεκράτει εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Αἰκατερινουπόλεως, ὡς ἐκ τῆς πανηγυριζομένης ἐκεῖ ἐτησίας ἑορτῆς, λίαν σημαντικῆς,μεθ' ἣν ἐπακολουθεῖ καὶ ἐμπορικὴ ἀγορὰ ἀπὸ τῆς 15 Ἰουλίου μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Αὐγούστου.

Ὅσῳ δὲ περισσότερον ἡ ὑπὸ τοῦ Γοντρὰν Φλαμμερμὸν προσδιορισθεῖσα ἐποχὴ ἐπλησίαζε, κατὰ τοσοῦτον ὁ Ὀσιπὼφ ἐφοβεῖτο μήπως ἡ ἐλαχίστη ἀφορμὴ διαταράξῃ τὰ σχέδια τοῦ σωτῆρός του.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΑΕΤΟΣ ΚΑΙ ΣΚΩΛΗΞ

Ὁ ὑψιπέτης Ἀετὸς ἁπλώσας τὰ πτερὰ πετᾷ
Κ' εἰς τὸν αἰθέρα ἀνελθών, ἐκεῖ πρὸς ὅραν σταματᾷ,
Ἐκεῖθεν δὲ παρατηρῶν πόλεις, θαλάσσας καὶ βουνὰ
Τὸν Ὄλυμπον μόνον ζητεῖ, τ' ἄλλα θαρρεῖ μηδαμινὰ·
Τὸν εὗρε καὶ εὐθὺς πετᾷ, ἐκεῖ ἐπάνω φθάνει,
Κ' εἰς μίαν πέτραν κάθηται, ὀλίγον ν' ἀνασάνῃ·
— Ἐκεῖ πλησίον εἰς πηγὴς τὰ μορμυρίζοντα νερὰ
Τὸ σῶμα βλέπων τὸ κομψόν, τὰ μαῦρά του στιλπνὰ πτερὰ
Καὶ ὑπερηφανεύεται καὶ λέγει κομπορρημονῶν,
»Πράγματι τοῦ Διὸς κρατῶ τὸ σκῆπτρον καὶ τὸν κεραυνὸν,
»Καὶ μοῦ ἁρμόζει ἡ χλαμύς, τὸ στέμμα τὸ βασιλικόν,
»Τίς πρὸς ἐμὲ νὰ συγκριθῇ, θὰ ἔχῃ τὴν μωρίαν ;
»Τίς ἔχει κάλλος ὡς ἐγώ, δύναμιν καὶ ἀνδρείαν ;
»Ὁ Λέων ὁ τυραννικός, φοβίζει τὰ θηρία
»Καὶ εἰς αὐτὸν ὑποχωροῦν τοῦ δίδουν τὰ πρωτεῖα·
»Πλὴν μόνον κάτω εἰς τῆς γῆς τὰς πεδιάδας τρέχει
»Δὲν δύναται καὶ νὰ πετᾷ, τὴν χάριν μου δὲν ἔχει·
»Ὅτ' ἔχει χάριτας πολλὰς ὁ ἄνθρωπος ἐὰν φρονῇ,
»Τὰς τόσας ἀσθενείας του ὁ δυστυχὴς τὰς λησμονεῖ
»Δι' ἄλλα ζῷα δὲν λαλῶ. Ἀ ! ὑποφέρουσι πολλὰ
»Καὶ τῶν δεινῶν των αἱ φωναὶ ἐδῶ δὲν φθάνουν ὑψηλά·
Εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἀετός, καὶ τὰ πτερὰ τινάζει
Διὰ νὰ φύγῃ, ὅτ' ἐκεῖ πλησίον του κυττάζει
Συρόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἕνα σκωλήμιον μικρόν·
»Ἐ σύ, τοῦ λέγει, κάθαρμα, πῶς ἐδυνήθης μιαρὸν
»Χωρὶς πτερὰ ν' ἀναβῇς 'ς τὸν Ὄλυμπον τὸν ἱερόν ;
—»Συγχώρησέ με Ἀετέ, μὲ ὅλα μου τὰ χάλια»
Τῷ λέγει τὸ σκωλήμιον, «ἦλθα ἀγάλια ἀγάλια».

Ἄνδρος Γ. Α. Καρυστινάκης

Σ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Ἀφιεροῦται μιᾷ. . .

Ἐσὺ φεγγάρι μου χρυσό, ποῦ 'βγαίνεις 'ς τὰ οὐράνια
καὶ τρέχεις μὲ τὸ δίφρο σου μὲ τόση 'περηφάνια
καὶ μὲ τὴν τόση χάρι σου σκορπίσαι 'ς τὸν αἰθέρα
καὶ κάνεις νὰ μᾶς φαίνεται ἡ νύχτα 'σὰν ἡμέρα

Σύρε νὰ 'πῆς 'ς τὴ φίλη μου μὲ τὸ γλυκό σου στόμα,
πῶς τὴν ποθῶ ἀπὸ καρδιᾶς, πῶς τὴν λατρεύω ἀκόμα,
πῶς 'κείνη μόνον σκέπτομαι, ἐκείνη συλλογιοῦμαι
ἀκόμη ὅταν στέκωμαι καὶ ἀκόμη ὅταν κοιμοῦμαι.

Σύρε νὰ 'βρῇς, φεγγάρι μου, τὴ νειὰ ποῦ μ' ἀγαποῦσε,
ποῦ μ' ἔσφιχνε 'ς τὰ στήθια της καὶ ὅλο μ' ἐφιλοῦσε,
ποῦ μ' ὁρκιζότανε 'στὴ γῆ, 'στὸν οὐρανό, σὲ σένα,
πῶς ἄλλον δὲν ἀγάπησε 'ς τὸν κόσμο παρὰ μένα.

Σύρε νὰ 'πῆς, φεγγάρι μου, εἰς τὴν ἀγνὴ παρθένα,
πῶς εἶδες, πῶς συνάντησες τὸν φίλον της, ἐμένα.
Νὰ τῆς εἰπῆς: 'ς τὸν κόσμο αὐτὸ ποῦ ὅλα λησμονοῦνται,
ποῦ ὅλαις ἡ ἀνάμνησες, τὰ αἰσθήματα κοιμοῦνται
τῆς στέλνω μὲ τὰ δάκρυά μου ποῦ τρέχουνε 'σὰν βρύσι,
τὸν πόνο τῆς καρδίας μου : *νὰ μὴ μὲ λησμονήσῃ.*

Ἐν Ἀθήναις Λούης Εὐαγγ. Λουΐζος

ΠΟΙΚΙΛΑ

Συλλογὴ χρυσαλλίδων. Μία ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων μανιῶν τῶν συλλεκτῶν,οἵτινες πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὑπῆρξαν, εἶνε καὶ ἐκείνη, ἣν πληρόνουσι διὰ τῆς ζωῆς των αἱ τόσον ὡραῖαι καὶ πρὸς ἱπτάμενα ἄνθη παρεμφερεῖς ἀθῶαι χρυσαλλίδες. Τὴν καλλιτέραν συλλογὴν τούτων κατέχει Ἀμερικανός τις, εἰς ὃν παρέσχον τὰ ὡραιότερα εἴδη ὁ μέγας ἐξερευνητὴς Λιβιγκστών, ὁ Στάνλεϋ καὶ διάφοροι ἄλλοι ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου. Οὗτος ἔχει πολλὰ μεταξὺ τῶν τοιούτων ἐντόμων, ἅτινα ἠγόρασεν ἀντὶ 1000 καὶ πλέον φράγκων, ἡ δὲ συλλογή του αὕτη διὰ τὰ χρήματα, ἅτινα ἀπερρόφησε, καὶ τὴν μοναδικὴν ποικιλίαν εἶνε ἀνεκτίμητος καὶ ἀντιπροσωπεύει ἴσως ὁλόκληρον περιουσίαν.

Ἐν τισι μέρεσι τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἀβυσσινίας οἱ κάτοικοι πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἀπηνῶς μαστιζόντων τὴν χώραν των δ.αλειπόντων πυρετῶν καπνίζουσι τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματά των δι' ἀτμῶν θείου.

Μετὰ τὰς ἐνεργείας περὶ εὑρέσεως σφαιρῶν μείζονος ἀποτελεσματικότητος ἔχομεν τὸ ἀντίθετον. Γάλλος τις βιομήχανος τῇ παραγγελίᾳ πελατῶν του ἐν ξένῃ χώρᾳ εὑρισκομένων κατεσκεύασε σφαίρας ἐξ ἀλουμινίου ἐντὸς ἰδιαιτέρων φυσιγγίων, αἵτινες, ἐπειδή, ὡς γνωστόν, τὸ ἀλουμίνιον εἶνε τὸ ἐλαφρότερον τῶν μετάλλων καὶ ἀπὸ 200 μέτρων ἀκόμη ἐξακοντιζόμεναι εἶνε ἐντελῶς ἀβλαβεῖς. Εἰσὶ δὲ προωρισμέναι, ἵνα ἡ ἀστυνομία διὰ τούτων ἐκφοβίζῃ ἁπλῶς τὰ συνεπείᾳ στάσεων καὶ ὁμοιων αἰτίων συναθροιζόμενα πλήθη, ὅταν μὴ δυναμένη νὰ τὰ διαλύσῃ ἄλλως ἀναγκασθῇ νὰ πυροβολήσῃ κατ' αὐτῶν.

Περίεργός τις ἐξετάσας λεπτομερῶς τὸ κλειδοκύμβαλον ἀναφέρει ὅτι διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς τοιούτου ὀργάνου ὁ τεχνίτης μεταχειρίζεται τεσσαράκοντα ὀκτὼ διαφόρους ὅλας, αἵτινες λαμβάνονται ἐκ δέκα καὶ ἓξ διαφόρων χωρῶν καὶ τεσσαράκοντα πέντε βιομηχανιῶν.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ἐν τινι ἀρκετὰ εὐπόρῳ μονῇ τῆς Ἑλλάδος ὁ ἡγούμενος τῇ συναινέσει καὶ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἀπεφάσισε νὰ προσκαλέσῃ ζωγράφον τινά,ἵνα ἀντὶ ὀλίγης δαπάνης κατασκευάσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐτιμᾶτο ὁ ἐν τῇ μονῇ ναός. Ἀλλὰ κατὰ κακήν του τύχην εὗρον καλλιτέχνην τινά, ὃν ἐμισθώσαντο, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἐπειδὴ εἶνε ἱκανὸς θὰ περατώσῃ τὴν εἰκόνα ταχύτερον, καὶ ἑπομένως τὸ ὀλίγον ὑπέρογκον τῆς ἀμοιβῆς του θὰ κερδίσωσιν ἐκ τῆς μᾶλλον ὀλιγοημέρου ἐν τῇ μονῇ διατροφῆς καὶ διατριβῆς του. Οὗτος ὅμως ἤρξατο τοῦ ἔργου του μετὰ τῆς διὰ καλλιτεχνήματα ἀπαιτουμένης ἡσυχίας, οὐδόλως σπεύδων, ἀλλ' ἐργαζόμενος καθ' ὁποιανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας εἶχε διάθεσιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐνέβαλεν εἰς ἀνησυχίαν τοὺς ἁγίους πατέρας, οἵτινες ἀριθμοῦντες τὰς παερχομένας ἡμέρας χωρὶς καὶ νὰ βλέπωσιν ἂν προχωρῇ τὸ ἔργον, διότι τοῖς ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ καλλιτέχνου, ἐφοβοῦντο μήπως ἀπέκτησαν πολυδάπανον συνάδελφον. Καὶ ἐπὶ τέλους ἀπολέσαντες τὴν ὑπομονήν των ἐγνωστοποίησαν τῷ κυρίῳ τούτῳ, ὅτι ἀρξαμένης τῆς τεσσαρακοστῆς ὀφείλει καὶ οὗτος, ἅτε ἐν μονῇ εὑρισκόμενος, νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ψυχῆς του καὶ νὰ νηστεύσῃ. Τοῦτο εὐχαρίστως ἐγένετο δεκτὸν παρ' αὐτοῦ,διότι εἶχεν ἀκούσει ἐκ φήμης περὶ τῆς λιτότητος τῶν νηστησίμων φαγητῶν λειτουργῶν τινων τοῦ Ὑψίστου. Ἀλλ' ὅτε εἶδε νὰ τῷ προσφέρηται καθ'ἑκάστην ὑπὸ τοῦ τὸν ὄγδοον πάντως μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης του διατρέχοντος κ ε λ λ ά ρ η ἄρτος καὶ κρόμμυον,κρόμμυα καὶ ἄρτος,ὀργισθεὶς,ἀφ'οὗ,ἐννοεῖται, ἐφρόντισε νὰ λάβῃ ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἀμοιβήν του, ἕνεκα παρουσιασθείσης δῆθεν αἰφνηδίας ἀνάγκης, ἐντὸς δύο ἡμερῶν τὸ προχωροῦν ἔργον του μετέβαλεν εἰς τερατῶδές τι κατασκεύασμα ἔχον ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὸν παρατηροῦντα αὐτὸ καὶ προσεκάλεσε τὸν ἅγιον ἡγούμενον καὶ τὴν λοιπὴν χορείαν τῶν πατέρων, ἵνα ἴδωσι τὸ συνεπείᾳ τῆς βίας των προώρως τελειωθὲν ἔργον. Ἡ αὐτοῦ αἰδεσιμότης ἐναβρυνομένη διὰ τὸ ἀποτέλεσμα,ὅπερ ἡ ἐπίνοιά του ἐπήνεγκε,ἐσπευσε μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ καλλιτέχνου, ἀλλὰ πάντες ἔμειναν ἄναυδοι ἐξ ἐκπλήξεως καὶ ὀργῆς ἅμα. Ὁ καλλιτέχνης ὅμως ἀταράχως εἶπεν· «ἅγιοι πατέρες, ἐν ὅσῳ μὲν ἐτρεφόμην καλῶς,μὲ ηὐνόει καὶ ὁ ἅγιος καὶ ἡ εἰκών του ἐξετελεῖτο ἄριστα,ὡς ἐκ τῶν ἰχνῶν δύνασθε νὰ νοήσητε· ἐπελθούσης ὅμως τῆς Τεσσαρακοστῆς ἀμέσως μοὶ ἔστρεψε τὰ νῶτα μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν τῶν κρομμύων, ἅτινα τακτικῶς ἐτρωγον, ὀσμὴν καὶ διὰ τοῦτο εἶνε εἰς ἣν θέσιν τὸν βλέπετε»,καὶ λαβὼν τὸν πῖλόν του ἀπῆλθε.

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ ἡγούμενου ἔμεινεν εὐχαριστημένος ἐκ τῆς φυΐας καὶ τῆς καλογηρικῆς του φιλαργυρίας.

Γ...ος

ΕΙΣ ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΤΑΤΗΣ ΜΟΙ

Μλ. Π.

Θὰ ψάλλω ἤδη ἐν χαρᾷ
ἡ τόσον σήμερον φαιδρὰ
τὸ ὄνομα Ἑλένη,
καὶ μὲ τερπνὸν μειδίαμα
προσφέρω ὡς θυμίαμα
τὸ «Ζῆθι εὐτυχισμένη».

Ἡ φύσις σήμερον ὑμνεῖ
εἰς τὴν σεπτήν σου τελετὴν
οὕτως ἐναρμονίως,
καὶ μὲ γλυκεῖαν προσευχὴν
ὑψῶ τὴν μόνην μου εὐχήν,
«νὰ ζήσῃς πανολβίως».

Δάκρυα χύνω ἐκ χαρᾶς
εἰς τὴ χρυσῆ γιορτή σου,
σοὶ εὔχομαι δέ, φίλη μου,
μὲ ἄδολα τὰ χείλη μου
«νὰ ζήσῃ ἡ ἀρετή σου».

Νὰ ζήσῃς φίλη μου γλυκειά,
νὰ ζήσῃς πλεῖστα ἔτη,
καὶ μὲ τὰς ἄνω μου εὐχὰς
νὰ μοῦ δεχθῆς προσέτι
καὶ 'λίγα λόγια τῆς καρδιᾶς,

«Ὡς νὰ τελειώσῃς τὴ ζωὴ νὰ θάλλῃς ὡς τὰ ἴα
ἐνάρετος, ὡς πάντοτε, κι' ἁγνὴ ὡς Παναγία».

Εὐαγγελία Κορωναίου

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ „ΦΥΣΕΩΣ"

Ν. Τ. *Τεργέστην*. Δελτάριον ἐλήφθη· χρήματα στείλατε διὰ ταχυδρ. ἐπιταγῆς, τραπεζικῶν φιορινίων ἢ καὶ γραμματοσήμων.— Α. Α. *Ἀργοστόλιον*. Χρήματα παρὰ φίλου ἐλήφθησαν· συνδρομητὴς ἐνεγράφη· γράφομεν ταχυδρομικῶς.— Ι. Β. *Ληξούριον*. Διεύθυνσίς σας μετεβλήθη· ζητούμενα φύλλα ἀπεστάλησαν· ἐστὲ ἥσυχος. —Κ. Δ. Α. *Ἀλεξάνδρειαν*. Ἀναμένομεν ἀντίτιμον ἡμερολογίων. —Α. Σ. *Ἄκρον Ὄχιο*. Φύλλα ἀποστέλλονται τακτικῶς, ἐν τούτοις πέμπομεν ἐκ νέου καθυστερούμενα· νέον συνδρομητὴν ἐνεγράψαμεν· εὐχαριστοῦμεν· φωτογραφίαν ἀναμένομεν καὶ γράφομεν ταχυδρομικ. —Ε. Β. *Κέρκυραν*. Παρακαλοῦμεν, ὅπως προσπαθήσητε νὰ διαθέσητε αὐτά· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει παραδόσατέ τα τῷ κ. Φ.—Ν.Χ. *Σόφιαν*. Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει καὶ διὰ τοῦτο ἐβραδύναμεν ἀποστολήν· ἤδη δὲ μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἡμετέρ. ἐπιστροφὴν θὰ ἐπιδιώξωμεν εὕρεσιν καὶ θέλομεν σᾶς γράψει.— Γ. Μ. Ρ. *Πειραιᾶ*. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστείλαμεν. —Γ. Α. Κ. *Ὀλτενίτσαν*. Πολὺ ἀπορεῦμεν διὰ γραφόμενά σας, αἱ δὲ ἐπανειλημμέναι ἀναβολαὶ ὑμῶν μᾶς λυποῦσι πολύ· ταχυδρομικῶς δίδομεν ἐξηγήσεις.—Γ. Ι. *Σμύρνην*. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη· ἕνεκεν ἀπουσίας ἡμῶν ἐβραδύναμεν ἀπαντῆσαι· προσεχῶς ἀπαντήσομεν.—Π. Α. Σ. *Βραΐλαν*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη· ἔχετε δίκαιον· ἀναμένομεν ἔμβασμά σας καὶ θέλομεν γράψει.—Γ. Α. *Δαμίαν*. Δελτάριον ἐλήφθη· ἀναμένομεν ἔμβασμά σας, ὡς γράφετε.— Σ. Κ. *Κάρυστον*. Σειρὰν φύλλων σᾶς στέλλομεν ἐκ νέου, ἀφ' οὗ, ὡς γράφετε, δὲν ἐλάβετε αὐτήν.— Δ. Γ. Φ. *Φιλιατρά*. Ἐπιστολαί σας πᾶσαι ἐλήφθησαν· δὲν σᾶς ἀπηντήσαμεν ἕνεκεν. ἀπουσίας ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον· προσεχῶς ἔξετε ἀπάντησιν.— Μ.Μ. *Ἐνταῦθα*. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀποστέλλομεν. — Κ. Κ. *Πάτρας*. Ἀντίτιμον ἡμερολογίων ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. — Γ. Π. *Βατιλὴν* (Κύπρου). Σειρὰν φύλλων σᾶς ἀπεστείλαμεν· πέμψατε ἀντίτιμον εἰς γραμματόσημα. — Μ. Χ. *Πάτρας*. Ἀντίτιμον ἡμερολ. ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν πολύ.—Ε. Α *Πόρτ-Σαΐδ*. Ἀποστολὴν φύλλων δὲν θὰ παύσωμεν, ἀφ' οὗ προφορικῶς οὐδὲν τοιοῦτον ἐδηλώσατε πρὸς ἡμᾶς.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Συμπληρωθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αἰνιγμάτων τῆς 6' σειρᾶς γνωστὸν ποιούμεθα τοῖς ἀξιοτίμοις τῆς «Φύσεως» συνδρομηταῖς καὶ ἀναγνώσταις ὅτι αἱ λύσεις τούτων δημοσιευθήσονται ἐν τῷ ἑπομένῳ φύλλῳ, ὅπερ ἔσται καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ Ε' ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως ἔτους τῆς «Φύσεως»

Η Διεύθυνσις

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομήν των τοῦ παρελθόντος ἔτους ὡς καὶ οἱ μὴ ἀποστείλαντες ἔτι τὴν τοῦ τρέχοντος, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἐμβάσωσι τὰ ὀφειλόμενα ἡμῖν ταχέως, διότι εὑρισκόμεθα πρὸ τῆς ἀνάγκης διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ φύλλου καὶ τὴν τάξιν τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους νὰ διακόψωμεν αὐτοῖς τὴν περαιτέρω ἀποστολὴν τῶν φύλλων τῆς «Φύσεως».

Ἡ Διεύθυνσις

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ

Ν. Ε. ΠΑΝΑΓΟΥ ΚΑΙ Δ. ΦΟΥΣΑΡΑ

Ἐν Χαλκίδι.

Βραβευθὲν κατὰ τὴν τελευταίαν παγκόσμιον Ἔκθεσιν τοῦ Λυών·

Τὰ λαμπρότερα ποτά, τὰ ὡραιότερα καὶ γευστικώτερα, ἀμιλλώμενα πρὸς τὰ εὐρωπαϊκά, κατασκευάζονται ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τούτῳ, ἔνθα γίνεται χρῆσις ὑλικῶν ἀγνοτάτων καὶ πρώτης ποιότητος.

Τὰ Κονιάκ, μαστίχη, οὖζο, βανάνα, ἀγγέλικα, κτλ. οὐ μόνον προτιμῶνται ἐν Ἑλλάδι τῶν εὐρωπαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ξένα πλοῖα σταθμεύοντα ἐν Ἑλλάδι προμηθεύονται ἤδη τοιαῦτα ἐκ τοῦ ἀρίστου τούτου ἐργοστασίου

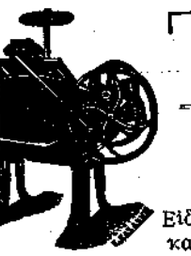

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΡΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΣ-ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

39 — Ὁδὸς Σταδίου — 39

Ἀντικρὺ Ἀρσακείου.

Εἰδικὸς διὰ δέσιμον ἐπιστημονικῶν βιβλίων καὶ ὁλοκλήρων βιβλιοθηκῶν κατ' ἀποκοπὴν

Δι' ἐκτυπώσεις ἐπισκεπτηρίων, ἐπικεφαλίδων, ἐπιστολῶν καὶ φακέλλων καὶ πλαισιώσεις εἰκόνων

Γίνεται χρῆσις δερμάτων ἀρίστων πάντων τῶν εἰδῶν.

Πέμψατε τὰ βιβλία σας εἰς τὸ βιβλιοδετεῖον τῶν φιλοβίβλων

Ὁδὸς Σταδίου 39

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΕΙΟΝ ΚΑΙ ΧΡΥΣΟΧΟΕΙΟΝ

Α. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

103 — Ὁδὸς Αἰόλου — 103

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ

ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΩΡΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΔΙΟΡΘΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ

ΔΙ' ΕΙΔΙΚΟΥ ΤΕΧΝΙΤΟΥ

ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΤΙΜαΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ

Ταχύτης, ἀκρίβεια, στερεότης, εὐθυνία

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΕΙΟΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΤΣΑΜΗ

143 — Ὁδὸς Ἑρμοῦ — 143

Μεταξὺ Καπνικαρέας καὶ Ὡραίας Ἑλλάδος

Εἰς τὸ Κατάστημα τοῦ κ. Τσάμη, τὸ τόσον ἐπαξίως τῇ φιλοκαλίᾳ ἀφιερωμένον, εὑρίσκονται ὡρολόγια ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνεγνωρισμένων ἐν Εὐρώπῃ καταστημάτων, περὶ τῆς στερεότητος καὶ ἀκριβείας τῶν ὁποίων ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐγγύησις τῶν ὀνομάτων αὐτῶν. Ἐργασία ἐφάμιλλος τῇ εὐρωπαϊκῇ. Ἐγγύησις αὐτῆς καὶ στερεότης.

Οἱ μέλλοντες νὰ προσέλθωσιν ἔστωσαν βέβαιοι, ὅτι εὐχαριστηθήσονται διὰ τὴν στερεότητα κομψότητα, τὸ μέτριον τῶν τιμῶν καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν πάσης παραγγε-

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΕΝΔΕΛΣΩΝΟΣ ΒΑΡΘΟΛΔΗ

Μετὰ προεισαγωγῆς

Μετάφρασις, Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ ἀκριβεστάτη αὕτη ἱστορία πασῶν τῶν περὶ τῆς Ἑλλην. ἐπαναστάσεως συγγραφῶν ἐξεδόθη τὸ τρίτον ἤδη ἐν δυσὶ μεγάλοις τόμοις μεθ' ἑκατὸν εἰκόνων ὑπὸ τοῦ φιλοπροόδου ἐκδότου κ. Ἀναστασίου Δ. Φέξη, τιμᾶται δὲ ἐν μὲν τῷ ἐσωτερικῷ ἀντὶ δραχ. 10, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ ἀντὶ φρ. χρ. 8. Τὸ ἔργον ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρ. τελῶν τῷ ἀποστέλλοντι τὸ ἀνωτέρω ἀντίτιμον πρὸς τὸν κ. Α. Δ. Φέξην εἰς Ἀθήνας, ὁδὸς Αἰόλου ἀρ. 182.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ